

VOTUM

Onze hulp is in de naam van de Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft. Hij die ons niet op afstand houdt, maar de weg naar Zichzelf heeft geopend.

GROET

Genade zij jullie en vrede, van God de Vader en van Jezus Christus, onze Heer. Hij is onze vrede. Hij heeft de muren afgebroken die ons scheidden van God en van elkaar. In Zijn naam zijn we hier welkom en met elkaar verbonden.

ZEGEN

Ga in de wetenschap dat er niets meer is dat jou scheidt van de liefde van God.

Leef in de vrijheid van de vergeving die Jezus voor je heeft gebracht.

En wees een teken van die verzoening in de wereld om je heen.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Israëlzondag

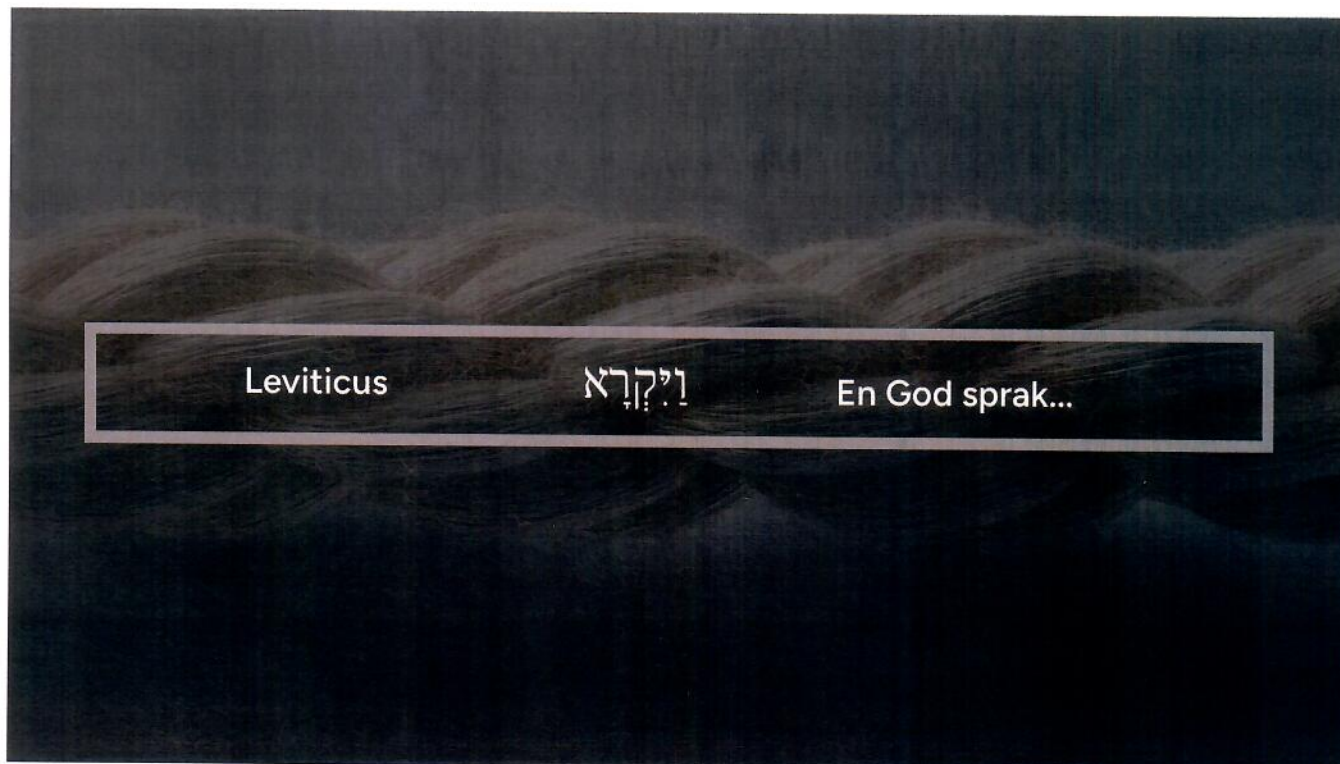
Mooi, want ik kom uit een joodse familie.
Maar ook een lastige, want het nieuws en zo...

Focus vandaag is om het volk te eren waardoor ik de God heb leren kennen wiens liefde ook mijn leven heeft veranderd, en waardoor ik hier sta.

Waardoor wij in de gelegenheid zijn vandaag God zelf, schepper van hemel en aarde te ontmoeten, te aanbidden, en Hem ook te bidden om vrede voor het Midden-Oosten, hoe we ook in het politieke conflict daar staan.

Ik wil het hebben over het meest heilige Joodse feest, en hoe wij als kerk daar onze essentie ook in vinden: Grote Verzoending. *1-2 oktober gevierd dit jaar.*

En ten diepste wil ik je vooral liefde voor de bijbel en de geniale gelaagdheid ervan laten zien.

Grote verzoendag vind je in het bijbelboek Leviticus. Midden in het boek. Dat is een indicatie voor HEEEL BELANGRIJK!

Niet makkelijk te lezen.

Context Leviticus:

- Gaat over de aanwezigheid van God.
- Zonder Gods aanwezigheid gaat het slecht met het volk

want:

Hebreeuwse naam voor Leviticus: Vayikra = En God riep

Dat duidt erop dat het een logisch gevolg is op wat ervoor staat... het slot van Exodus.

Exodus 40: 35 / Leviticus 1:1

Mozes kon de ontmoetingstent niet meer binnengaan, want de wolk rustte daarop en de majesteit van de HEER vulde de tabernakel. (...) (En) De HEER riep Mozes en zei vanuit de ontmoetingstent ...

Exodus eindigt met afstand tussen God en zijn volk.

Leviticus begint dan ook dat God tot Mozes spreekt vanuit de ontmoetingstent. Afstand

Beetje alsof ik tegen mijn vrouw ga praten vanuit de woonkamer terwijl zij in de keuken staat. Of andersom... anders ben ik weer zo traditioneel...

Numeri 1:1

Op de eerste dag van de tweede maand (...) richtte de HEER zich in de Sinaiwoestijn tot Mozes. Hij sprak tegen hem in de ontmoetingstent...

Het boek na Leviticus is Numeri. En daar lezen we dat Mozes en God met elkaar in gesprek zijn in de ontmoetingstent.

De afstand is overbrugd.

Wat is er gebeurd?

Daarover gaat Leviticus.

En dat maakt dit ingewikkelde boek de kern van het verhaal van de bijbel: het herstel van de vervreemding, de afstand tussen God en Mens, tussen Hemel en Aarde.

Exodus 40: 35 / Leviticus 1:1

Mozes kon de ontmoetingstent niet meer binnengaan, want de wolk rustte daarop en de majesteit van de HEER vulde de tabernakel. (...) De HEER riep Mozes en zei vanuit de ontmoetingstent ...

Leviticus

וַיִּקְרָא

En God sprak...

Numeri 1:1

Op de eerste dag van de tweede maand (...) richtte de HEER zich in de Sinaiwoestijn tot Mozes. Hij sprak tegen hem in de ontmoetingstent...

Alles wat Leviticus geeft aan regels voor de tempeldienst, de offerdienst, en al die ingewikkelde passages over het slachten van dieren en het bloed gaat over de afstand tussen God en mens.

En het centrum van die boekrol, gaat dan over Grote Verzoendag.

Dag van verzoening

יום כפור

Want op die dag wordt voor jullie de verzoeningsrite voltrokken opdat
jullie van al je zonden gereinigd worden en de HEER weer rein
tegemoet kunnen treden.

Leviticus 16: 30

7 Feesten in Israël

Woord voor Feest = Mikrah kun je ook wel vertalen als 'oefening' of 'repetitie'.

De feesten van Israël waren als een repetitie of een oefening voor iets wat nog zou komen.

Houd dat in gedachten!

10 dagen na Rosh Hashannah (nieuw jaar).

Tijd van bezinning.

Leviticus 16: middenin. Het belangrijkste van het boek.

Vaak zo in oude teksten.

De kern van Yom Kippoor in v.30

Maar laten we leren

Leviticus 16: 1-2

Na de dood van de twee zonen van Aäron die stierven toen ze in de nabijheid van de HEER kwamen, zei de HEER tegen Mozes: 'Zeg tegen je broer Aäron dat hij niet zomaar de heilige ruimte achter het voorhangsel mag binnengaan. Het zou zijn dood betekenen, want daar, boven de verzoeningsplaat die op de ark ligt, is de plaats waar Ik in een wolk verschijn.

Zonen van Aäron: Nahab en Abihu...

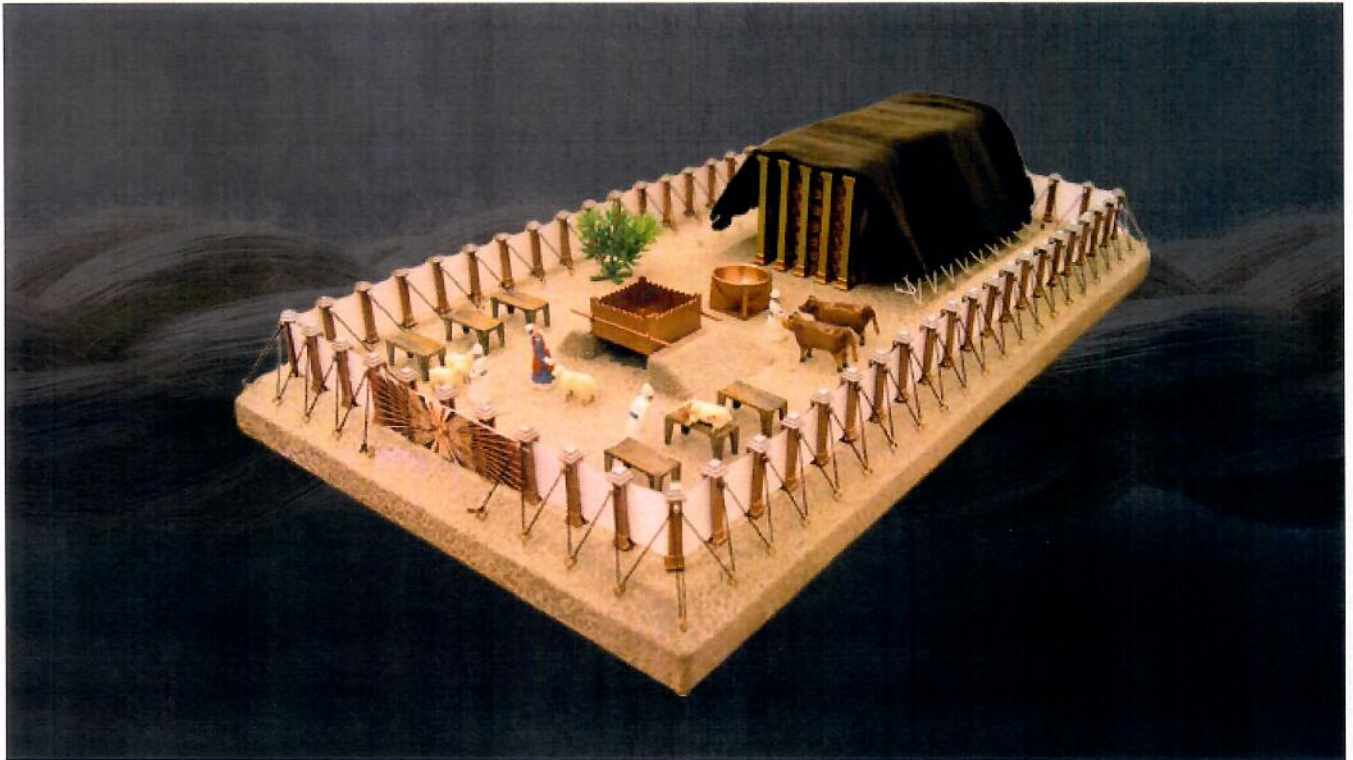
Verkeerd vuur leidde tot hun dood. Voorschriften van God doen ertoe.

Wel heftig ook voor Mozes: zijn neefjes... met hem op de berg geweest bij de sluiting van het verbond...

Let ook op het voorhangsel... *heilige ruimte* ⇒

kennen we
~~Daar zit al een vooruitwijzing in naar Goede Vrijdag.~~

Dit ritueel vond plaats in de tabernakel.

Zo zag die tabernakel er ongeveer uit.

Het begint met een wasritueel. Wat verdacht veel lijkt op ons dopen.

En daar heb je zo'n eerste parallel met Jezus, die ook gedoopt werd voordat zijn bediening op aarde en zijn verzoeningswerk begon.

Priester reinigde zichzelf.
En daarna die tent in.

In het heilige, met de toonbrodentafel en de kandelaar. Brood en Licht... Ook weer vervuld in Jezus die zegt dat hij het Brood van het Leven en het Licht van de wereld is... voel je hem?

De tabernakel en Grote Verzoendag is een repetitie... alles wijst vooruit.

plaatjes, beelden...

Leviticus 16: 3-5

Dit moet Aäron bij zich hebben wanneer hij de heilige ruimte betreedt: een stier voor een reinigingsoffer en een ram voor een brandoffer. Hij moet een heilige linnen tuniek aantrekken en een linnen broek dragen. Hij moet een linnen gordel om zijn middel binden en zijn hoofd met een linnen tulband bedekken. Dat is heilige kleding; voordat hij die aantrekt, moet hij zijn lichaam met water wassen. Van de Israëlieten moet hij twee bokken voor een reinigingsoffer in ontvangst nemen en een ram voor een brandoffer.

Maar we gaan ons even een voorstelling proberen te maken van het geheel.

Leviticus 16: 7-10

De beide bokken moet hij naar de ingang van de ontmoetingstent brengen, en daar, ten overstaan van de HEER, moet hij door loting vaststellen welke bok bestemd is voor de HEER en welke voor Azazel. De bok die door het lot voor de HEER bestemd is, moet hij als reinigingsoffer opdragen; de bok die door het lot bestemd is voor Azazel moet levend voor de HEER blijven staan om verzoening mee te bewerken, en daarna de woestijn in worden gestuurd, naar Azazel.

Oke.

Grote verzoendag was anders dan alle andere offerrituelen.

Opmerkelijkst is het feit dat we hier te maken hebben met twee bokken.

Eentje voor de Heer eentje voor Azazel. *→ geen tijd om uit te werken*

De ceremonie hield vervolgens in dat de hogepriester offers moest brengen voor hemzelf en zijn familie zodat hij gereinigd is en dan vervolgens namens het volk kan gaan handelen.

En denk eraan: dit is je kans, hét jaarlijkse moment om als hele gemeenschap puur en rein te worden voor God tot het volgende jaar! Dus dit moment is ongelooflijk belangrijk. Er werden allerlei voorbereidingen getroffen om zeker te zijn dat de hogepriester ritueel en ceremonieel rein was.

En vervolgens slacht hij één van de twee bokken.

Het bloed werd vervolgens volgens regels gesprendeld en aangebracht met name op de attributen in de tempel. Die werden weer gereinigd.

Deel 1

... Zo voltrekt hij **aan de heilige ruimte** de verzoeningsrite voor de onreinheden en overtredingen van de Israëlieten, voor al hun zonden ... (v. 16)

Dit is dus het doel van stap 1:

Verzoening.

Wij zeggen het heel makkelijk: ik ben gered, verzoend, vrijgekocht, allemaal woorden die vertalingen zijn van het Hebreeuwse woord Kopher... *offer, wisselgeld*
door het bloed van het Lam...

*iets terugkopen, terugbrengen
in oorspronkelijk eigendom.*

Nu weet je waar dat vandaan komt.

En dat is iets gekk. **BLOED**.

Want bloed heeft levenskracht... Als er geen bloed wordt uitgegoten, vindt er geen vergeving plaats (Lev. 17:11; Hebr. 9:22)

Deel 2

Nadat Aäron de verzoeningsrite heeft voltrokken aan de heilige ruimte, het voorste deel van de ontmoetingstent en het altaar, moet hij de andere, nog levende bok laten brengen. Hij legt dan zijn beide handen op de kop van de bok en spreekt alle wandaden en vergrijpen van de Israëlieten openlijk uit, alle zonden die ze hebben begaan. Zo legt hij alle zonden op de kop van de bok. Daarna moet hij het dier de woestijn in sturen, onder de hoede van iemand die daarvoor is aangewezen. De bok neemt alle zonden van het volk met zich mee, naar een verlaten gebied. (v. 20-22)

Dan komt deel 2 van Yom Kippur.

Het zou zo mooi zijn als we een geit hadden...

Volgens Joodse overleveringen was er een traditie, dit vind je niet in de Bijbel maar wel in Joodse commentaren, een traditie dat nadat de hogepriester zijn handen op de bok had gelegd er een ROOD KOORD om de kop van de bok werd gelegd. En het rode koord zou op de kop van de bok worden gelegd als symbool van de schuld en zonde van het volk.

Nogmaals: beelden, plaatjes metaforen! En dus symboliseerde dit rode koord het bloed van het volk. Jouw bloed dat moest vloeien werd niet vergoten maar werd vergoten door die andere geitebok en jouw zonde en schuld werden door deze bok de woestijn in gedragen.

De traditie zegt dan dat het rode koord gelegd werd op een poort op weg naar de tempel of op het altaar waar iedereen het kon zien. En in de loop van het daarop volgende jaar werd het rode koord op wonderbaarlijke manier wit! Dit idee vind je niet terug in de Bijbel... of misschien toch wel? Jesaja 1: 'al zijn je zonden rood als scharlaken, bloedrood, ze zullen worden als witte sneeu w!

Het is alsof God heel beeldend, heel duidelijk wil zeggen: Je zonden zijn vergeven, ik reken je je zonden niet langer aan. Zou het kunnen zijn, dat dit een plaatje is van iets anders?

rood koord om het hoed

Kijk even met mij mee naar Johannes 19. Dit gaat over de laatste uren van Jezus, Hij is gearresteerd, naar Pilatus gebracht en dan lezen we dit: Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doornen, zetten die op zijn hoofd. (19:1) Nu een doornenkroon op je hoofd, als het de huid zou doorboren, ervan uitgaande dat het scherp was, zou er een ring rond de bovenkant van je hoofd ontstaan. In welke kleur? Rood!

Nog zoveel men verwijzingen ... gee tijd

Barabas vs Jezus

Buite de stadsmuur

Bloed v/h lam → openbaring

Het is één verhaal!

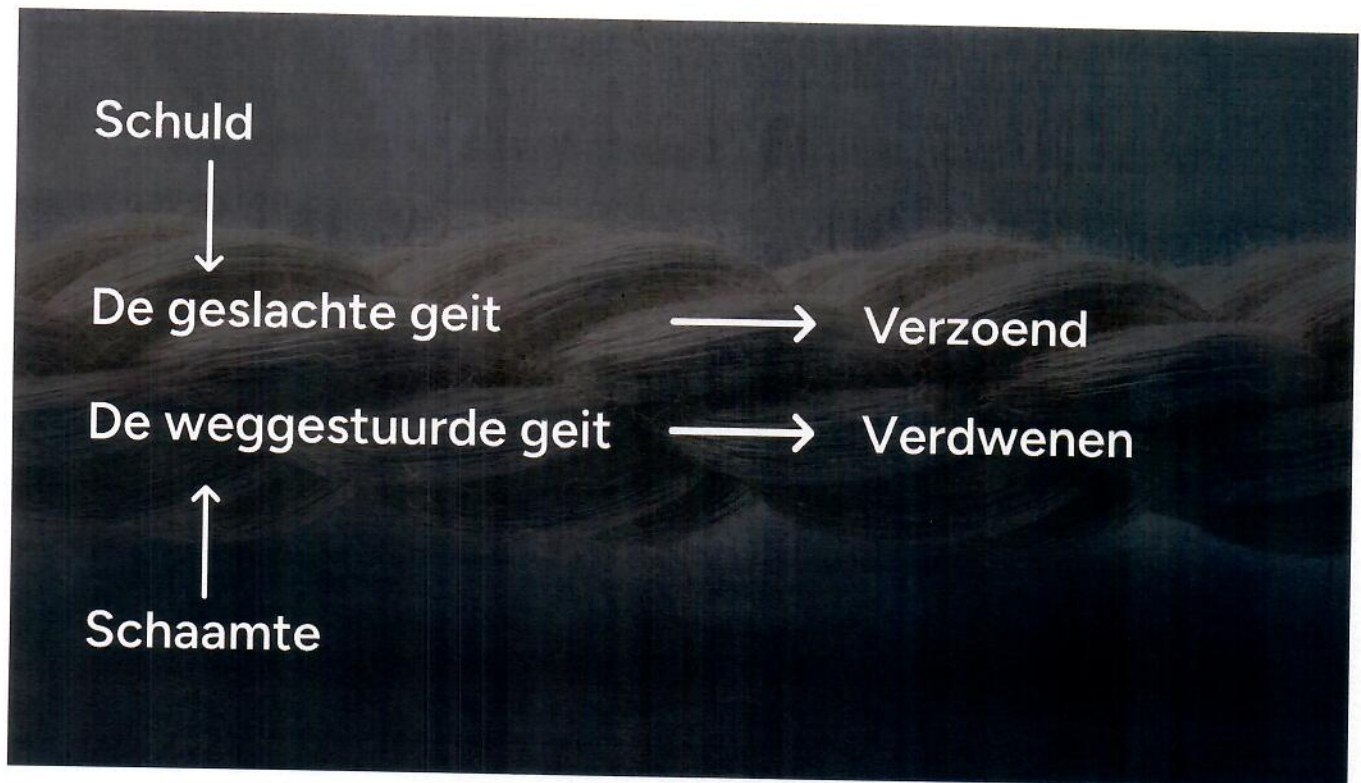
Yom Kippur en onze zonden

De geslachte geit —→ Verzoenen

De weggestuurde geit —→ Verdwijnen

Er zitten dus twee kanten aan Yom Kippoer : *geslachte geit → verzoen*
weggestuurde geit → verdwijnen

Jonathan Sachs heeft hier in zijn commentaar op Leviticus een hele mooie duiding bij.

Hij wijst erop dat dit ritueel twee effecten van zonde aanpakt:

- Onze schuld. Daarvoor komt het bloed van een lam als losbeld, als offer, als koper in het Hebreeuws.
- Maar ook het publieke element van zonde wordt aangepakt. Je schaamte over je misdaden.

Geen oefening meer...

Hebreeën 9:11-12

Christus daarentegen is aangetreden als hogepriester van al het goede dat ons is toebedacht: Hij is door een indrukwekkender en volmaakter tent – die niet door mensenhanden gemaakt is en niet behoort tot onze schepping – voor eens en altijd het hemelse heiligdom binnengegaan, en dan niet met bloed van bokken en jonge stieren maar met zijn eigen bloed. Zo heeft Hij een eeuwige verlossing verworven.

Hebreeën 10:14

Door deze ene offergave heeft Hij *hen die zich door Hem laten heiligen voorgoed tot volmaaktheid* gebracht.

Yom Kippur is een joods feest, een soort generale repetitie van Goede Vrijdag.

De Hebreeënbrief laat dit duidelijk zien. *les man me*

Maar deze brief maakt één ding duidelijk.

Jezus' offer was de grote finale van dit jaarlijkse ritueel.

Jezus is als het Zwitsers zakmes van offers: het offer zelf, de hogepriester, de zondebok én de tempel, dé plek om God te ontmoeten. Alles in één pakket! Maar, in tegenstelling tot een jaarlijks ritueel, hoefde Jezus' offer niet steeds herhaald te worden. Goede Vrijdag is niet zomaar een voorproefje, maar het echte werk.

Voor eens en altijd

*orden-
bouwing*

De Misjna, een Joodse bron uit de eerste eeuw, niet van christelijke makelij, maar door rabbijnen samengesteld die Jezus als Messias afwezen. Deze Misjna vertelt dat 40 jaar voor de vernietiging van de tempel het koord niet meer wit werd, maar rood bleef.

De tempel werd door de Romeinse generaal Titus in het jaar 70 met de grond gelijk gemaakt. 70 min 40... Dat brengt ons ergens rond het jaar 30, toen het koord zijn kleurtrucje stopte. Joodse rabbijnen, die Jezus niet als Messias erkenden, schreven dat het Joodse offersysteem rond het jaar 30 plotseling niet meer werkte! Hoe kan dat?

Tot slot.

De Hebreeënbrief lijkt ook nog te refereren aan die twee bokken, het onderscheid tussen schuld en schaamte.

De wandaden van ons zijn ook door Jezus vergeven.

We zijn van schuld gereinigd, verzoend met God. De vervreemding is niet meer.

En dan dit: de zonden worden de stad uit gedragen.

Niet meer zichtbaar. Uit het zicht.

Wij kunnen God en elkaar weer in de ogen kijken.

- Verlossing & Vrijheid
- Verzoend & Verdwenen
- Vergeven & Vergeten

Voor eens en altijd

En ik ben benieuwd... Is er iets dat je vandaag met je meedraagt? Laten we eerlijk zijn vanmorgen... Zijn er zonden, rotzooi, troep in je leven waar je mee rondloopt vanmorgen? Zaken waarvan God zegt: Ik heb je niet bedoeld om daarmee rondlopen, Ik wil dat je vrij bent!

Dingen die je gedaan hebt, Verslavingen, uitspattingen of misschien dingen die anderen je hebben aangedaan; ben je bedrogen of verraden en vreet het je op van binnen. Heb je allerlei redenen om te zeggen; wat ze mij hebben aangedaan is onvergeeflijk en dit en dat... terwijl God je uit nodigt; laat die persoon los, laat hem of haar vrij.

Zijn er dingen misschien wel van heel lang geleden waar je nooit iemand over verteld hebt maar als je echt eerlijk bent, het knaagt nog altijd aan je en van binnen voelt het niet ok... Is er iets wat je van vanmorgen met je meedraagt dat je op een symbolische manier op deze geit zou willen leggen om daarmee te zeggen: Here God, ik wil dit niet langer meer meedragen.

De grote verzoening gaat over intense introspectie, heel bewust naar binnen kijken en hele eerlijke vragen stellen over de staat van je ziel. En dat is spannend!

! **Weet dan** dat God vanmorgen zegt: wie zich door Jezus laten heiligen, die is eens en voor altijd van schuld bevrijdt.

En als iemand je nog eens herinnert aan je zonden, zeg hem dan simpelweg dit: de geit heeft de stad verlaten.

Laten we bidden!